Հավելված N 3
ՀՀ կառավարության 2019 թվականի
դեկտեմբերի 19-ի N 1886-Լ որոշման»

ԾՐԱԳԻՐ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄՆ ԱՊԱՀՈՎՈՂ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ 2020-2030 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱՏԱՐՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ 2023-2026 ԹԹ. ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ

NN	Առաջնահերթություն	Միջոցառումներ	Ակնկալվող արդյունք	Կատարող	Համակատարող(ներ)	Ժամկետ	Ֆինանսավորման աղբյուրը
1	Բարձրացնել գյուղատնտեսության ոլորտի մրցունակությունը և արդյունավետությունը	1.1 Հավաստագրված սերմերի, սածիլի և տնկանյութի արտադրության խթանում՝ գիտական կենտրոնների, գրանցված սերմարտադրողների և տնկարանների միջոցով	Գիտական կենտրոնների և սերմնաբուծական տնտեսությունների կարողությունների հզորացում, թվով 2 սածիլանոցների հիմնում, 2023 թվականին մշակվել է սածիլանոցի հիմնման և բանջարաբոստանային մշակաբույսերի սերմադաշտում կաթիլային ոռոգման համակարգի ներդրման ծրագիր, 2025 թվականին՝ նախատեսվում է հիմնել ևս մեկ սածիլանոց, թվով 2 տնկարանային տնտեսությունների արդիականացում 2024 և 2025 թվականներին, 2023 թվականին 2000 քմ մակերեսով ջերմատան հիմնման արդյունքում յուրաքանչյուր տարի տնկանյութի աստիճանական բազմացման միջոցով 2027 թվականին արդեն գյուղատնտեսությունում տնտեսավարողների համար 3000 տոննա A դասի տնկանյութի, 2024-2026	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն «Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան» հիմնադրամ (համաձայնությամբ)	2023-2026 թթ.	օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ 100 մլն ՀՀ դրամ

			թվականներին յուրաքանչյուր տարի 10 000 տոննա հացահատիկային մշակաբույսերի և 1,4 տոննա բանջարաբոստանային մշակաբույսերի սերմերի, թվով 2,6 մլն հատ սածիլի հասանելիության և պարենային անվտանգության ապահովում, արտադրողականության աճ և արտադրանքի որակի բարձրացում				
		1.2 Սերմարտադրող տնտեսությունների տեխնիկական հագեցվածության գնահատում, առաջարկությունների մշակում և համապատասխան տեխնիկական հագեցվածության ապահովում	2024 թվականին սերմարտադրող տնտեսությունների տեխնիկական հագեցվածության վերաբերյալ լիարժեք տեղեկատվության և 2024 թվականից սկսած դրանց վերաբերյալ առաջարկությունների առկայություն, աստիճանաբար տեխնիկական հագեցվածության մակարդակի բարձրացում	Էկոնոմիկայի նախարարություն		2023-2026 թթ.	օրենքով չարգելված աղբյուրներ (միջազգային դոնոր կազմակերպություններ) տեխնիկական հագեցվածության գնահատում և առաջարկությունների մշակում՝ 8.8 մլն ՀՀ դրամ, (տեխնիկական հագեցվածության ապահովման ծախսը հնարավոր կլինի ներկայացնել գնահատումից հետո)
		1.3 Տնկանյութի հավաստագրման ամբողջական համակարգի, այդ թվում հավաստագրման գործընթացների թվայնացման համակարգի ներդրում և կիրարկում	Սերմերի, սածիլի և տնկանյութի արտադրության խթանման միջոցով պարենային անվտանգության ապահովում, որակյալ տնկանյութի հասանելիության ապահովում	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն	2023-2026 թթ.	օրենքով չարգելված աղբյուրներ 43 մլն ՀՀ դրամ
		1.4 Կերարտադրության խթանում, մասնավորապես՝ անասնակերի արտադրության, այդ թվում հիդրոպոնիկ եղանակով,	Հանրապետությունում կերային մշակաբույսերի ցանքատարածությունների 10-15%-ով ընդլայնում, անասնակերի կայուն բազայի ստեղծում, բնական	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն	2023-2026 թթ.	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի

		ծավալների ավելացման նպատակով կերային մշակաբույսերի մշակության խրախուսում, արոտավայրերի և խոտհարքների գնահատում, բարելավման միջոցառումների մշակում	ռեսուրսների արդյունավետ և լիարժեք օգտագործում, կենդանական ծագման արտադրանքի ծավալների աճ, տարեկան շուրջ 700-750 հազ տոննա խոտի և կանաչ (վերամշակված չոր խոտի) կերի արտադրության կազմակերպում		Շրջակա միջավայրի նախարարություն		օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ Շուրջ՝ 400 մլն ՀՀ դրամ
		1.5 Ոռոգման առաջադիմական տեխնոլոգիաների ներդրման խթանում և տարածում	Պետական աջակցությամբ խթանել տարեկան շուրջ 1000 հա տարածքում ոռոգման արդիական համակարգերի ներդրմանը և ջրավազանների կառուցմանը կամ ընդլայնմանը, որը հնարավորություն կտա ապահովել ջրի խնայողությամբ բարձր արդյունավետություն, Ջրախնայող տեխնոլոգիաներով ցուցադրական տեղամասերի հիմնում	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Ջրային կոմիտե «Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան» հիմնադրամ (համաձայնությամբ)	2023-2025 թթ.	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի Շուրջ՝ 375 մլն ՀՀ դրամ
		1.6 Խաղողի տնկարկների ռեեստրի ստեղծում, գործարկում, ազգային գեոպորտալում արտացոլելու նպատակով թեմատիկ շերտերի ստանդարտացման ուղեցույցի մշակում, ինտեգրում Կադաստրի կոմիտեի կողմից վարվող ազգային գեոպորտալին	«Խաղողի տնկարկների ռեեստր» ամբողջական համակարգի գործարկում Շուրջ 13000 հա մակերեսով տնկարկների ագրոնոմիական անձնագրերի ստեղծում Շուրջ 12000 խաղողագործ ֆերմերների տվյալների բազայի ստեղծում և համալրում Խաղողի մթերման գործընթացում ընդգրկված նվազագույնը 30 գինեգործական ընկերություններում ներդրված համակարգ	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Կադաստրի կոմիտե «ՀՀ խաղողագործության և գինեգործության» հիմնադրամ (համաձայնությամբ)	2023-2024 թթ. 2023 թ. դեկտեմբերի 3-րդ տասնօրյակ 2024 թ. 2025-2026 թթ. շարունա-կական	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ Շուրջ՝ 150 մլն ՀՀ դրամ

			թեմատիկ շերտերի ստանդարտացման ուղեցույցի առկայություն, ինտեգրում Կադաստրի կոմիտեի կողմից վարվող ազգային գեոպորտալին			2024 թ. 1-ին եռամսյակ	
		1.7 Հումքի մթերման գործընթացին աջակցություն	Հումքի մթերման և թողարկվող արտադրանքի ծավալների տարեկան մինչև 10 %-ով ավելացում և հումքի մթերման պայմանագրային հարաբերությունների խորացում	Էկոնոմիկայի նախարարություն		2023-2026 թթ.	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի Շուրջ՝ 16.2 մլրդ ՀՀ դրամ
		1.8 Ագրոպարենային ոլորտի ընկերությունների արտադրական կարողությունների հզորացում և արդիականացում	Տարեկան շուրջ 250 միավոր սարքավորումների ձեռքբերմանն աջակցություն	Էկոնոմիկայի նախարարություն		2023-2026 թթ.	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի Շուրջ՝ 13.9 մլրդ ՀՀ դրամ
		1.9 Ինտենսիվ այգեգործության զարգացման ծրագրի իրականացում	Տարեկան շուրջ 1000 հա մակերեսով ինտենսիվ այգիների հիմնում, պտղատու մշակաբույսերի արտադրողականության բարձրացում և համախառն արտադրանքի աճ, Կարկտապաշտպան ցանցերով այգիների տարածքների ավելացում	Էկոնոմիկայի նախարարություն		2023 թ.	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի Շուրջ՝ 6 մլրդ ՀՀ դրամ
		1.10 Գյուղատնտեսական տեխնիկայի հավաքակազմի թարմացման միջոցառման իրականացում	Տարեկան շուրջ 500 միավորով գյուղատնտեսական տեխնիկայի հավաքակազմի նորացում	Էկոնոմիկայի նախարարություն		2023-2026 թթ.	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի Շուրջ՝ 3.0 մլրդ ՀՀ դրամ
		1.11 Գյուղատնտեսական նշանակության հողերի նպատակային և արդյունավետ	Հողերի շուկայի զարգացում, գյուղատնտեսական նշանակության հողերի չօգտագործման և	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Տարածքային կառավարման և	2023-2025 թթ.	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի

		օգտագործման մեխանիզմների ներդրում	մասնատվածության մակարդակի նվազեցում, մասնավորապես 2023թ.՝ 200 հա, 2024թ.՝ 500 հա, 2025թ.՝ 1000 հա		ենթակառուցվածք-ների նախարարություն Կադաստրի կոմիտե Ջրային կոմիտե		օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ (միջազգային դոնոր կազմակերպություններ) Ծուրջ՝ 4.7 մլրդ ՀՀ դրամ
		1.12 Վտանգավոր հիդրոօդերևութաբանական երևույթների կանխատեսման և վաղօրոք նախազգուշացման համակարգի հիմնում	Ընդարձակված ռադիոլոկացիոն դիտարկումների ցանց, Դիտարկումների տվյալների հավաքման արդյունավետ և այժմեական համակարգ, որը հնարավորություն կտա բարելավել համակարգի գործունեության հիմնական ուղղություններով գործող պարտավորությունների կատարումը, ՀՀ հիդրոօդերևութաբանական անվտանգության ապահովման բարելավում	Շրջակա միջավայրի նախարարություն		2023-2026 թթ.	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ (միջազգային դոնոր կազմակերպություններ) Ծուրջ՝ 3.6 մլրդ ՀՀ դրամ
		1.13 Գյուղատնտեսության ապահովագրության փորձնական ծրագրի իրականացում, մոնիթորինգ և գնահատում	Գյուղատնտեսությունում աղետների դեպքում վնասների հատուցման շնորհիվ տնտեսավարողների ռիսկերի մեղմում, ապահովագրվող մշակաբույսերի տարածքների ավելացում: Ապահովագրվող մշակաբույսերի տարածքները կկազմեն 2023թ.՝ 10000 հա, 2024թ.՝ 12000 հա, 2025թ.՝ 15000 հա	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Գյուղատնտեսությունը ապահովագրողների ազգային գործակալություն ՀԿ (համաձայնությամբ), Կենտրոնական բանկ (համաձայնությամբ), Ապահովագրական ընկերություններ (համաձայնությամբ)	2023-2025 թթ.	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ (միջազգային դոնոր կազմակերպություններ) Ծուրջ՝ 2.9 մլրդ ՀՀ դրամ
		1.14 Գյուղատնտեսության ապահովագրության նոր պրոդուկտների մշակում, մասնավորապես՝ գյուղատնտեսական մշակաբույսերի,	Գյուղատնտեսական մշակաբույսերի ապահովագրության նոր պրոդուկտների և ապահովագրված տարածքների առկայություն	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Գյուղատնտեսությունը ապահովագրողների ազգային գործակալություն ՀԿ (համաձայնությամբ),	2024-2026 թթ.	օրենքով չարգելված աղբյուրներ Ծուրջ՝ 200 մլն ՀՀ դրամ

		գյուղատնտեսական կենդանիների և գյուղատնտեսական գույքի	Դժբախտ պատահարների և հիվանդությունների պատճառով գյուղատնտեսական կենդանիների անկման ռիսկերից ապահովագրության նոր պրոդուկտի և ապահովագրված կենդանիների առկայություն, տարեկան առնվազն ապահովագրության 1 նոր պրոդուկտի առկայություն		Կենտրոնական բանկ (համաձայնությամբ), Ապահովագրական ընկերություններ (համաձայնությամբ)		
		1.15 Փոփոխվող բնակլիմայական պայմաններում ըստ գյուղատնտեսական գոտիների մշակաբույսերի արդյունավետ մշակության հնարավորությունների գնահատում	Ըստ գյուղատնտեսական գոտիների մշակաբույսերի արդյունավետ մշակության հնարավորությունների գնահատում՝ ելնելով փոփոխվող բնակլիմայական պայմաններից, Առաջարկվող մշակաբույսերի արդյունավետ մշակության վերաբերյալ մշակված ուղեցույցներ	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն «Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան» հիմնադրամ (համաձայնությամբ)	2024-2026 թթ.	օրենքով չարգելված աղբյուրներ (միջազգային դոնոր կազմակերպություններ) Շուրջ՝ 30 մլն ՀՀ դրամ
		1.16 Աջակցություն ՀՀ-ում օրգանական գյուղատնտեսության զարգացմանը	Գյուղացիական տնտեսությունների և սպառողների իրազեկվածության բարձրացում օրգանական արտադրության և արտադրանքի վերաբերյալ, ՀՀ-ում օրգանական արտադրության տարածքների ընդլայնում, Հայկական օրգանական արտադրանքի ճանաչելիության մեծացում	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Սննդամթերքի անվտանգության տեսչական մարմին	2024-2026 թթ.	օրենքով չարգելված աղբյուրներ (միջազգային դոնոր կազմակերպություններ) Շուրջ՝ 527.4 մլն ՀՀ դրամ
		1.17 Խառը ցանքերի կիրառման խթանում ՀՀ բոլոր մարզերում	Խառը ցանքերի կիրառմամբ ցուցադրական տնտեսությունների առկայություն	Էկոնոմիկայի նախարարություն	«Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան» հիմնադրամ (համաձայնությամբ)	2024-2026 թթ.	օրենքով չարգելված աղբյուրներ (միջազգային դոնոր կազմակերպություններ) Շուրջ՝ 43 մլն ՀՀ դրամ

		1.18 Աջակցություն ջերմատնային տնտեսությունների հիմնմանը	Տարեկան շուրջ 10 հա ջերմատնային տնտեսությունների հիմնմանն աջակցություն	Էկոնոմիկայի նախարարություն		2023-2026 թթ.	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ (միջազգային դոնոր կազմակերպություններ) Շուրջ՝ 5.5 մլրդ ՀՀ դրամ
		1.19 Տոհմային անասնաբուծության, թռչնաբուծության և ձկնաբուծության զարգացում՝ տոհմային կենդանիների ձեռք բերման աջակցության ծրագրի իրականացում, տոհմային կենդանիների կադաստրի վարում: Գյուղատնտեսական կենդանիների պահվածքի արդյունավետ տեխնոլոգիաների կիրառմանն աջակցություն	Ընդհանուր գլխաքանակում տոհմային կենդանիների տեսակարար կշռի ավելացում մինչև 1.5-2 % , հաշվետու ժամանակահատվածում տարեկան 500-600 գլուխ տոհմային ԽԵԿ և ՄԵԿ, մաքրացեղ բուծման միջոցով տեղում տոհմանյութի արտադրություն, միջցեղային տրամախաչումների արդյունքում տեղում բուծվող կենդանիների արտադրատնտեսական ցուցանիշների բարելավում, անասնաբուծական հավելյալ որակյալ արտադրանքի արտադրություն, տոհմային վաճառքի մշակույթի ներդրում, բեղմնավորված ձկնկիթի արտադրության ծավալների, ինչպես նաև ձկան և ձկնաբուծական արտադրանքի տարեկան նվազագույնը 20 հազ. տոննա և ավել արտադրության ծավալի ապահովում	Էկոնոմիկայի նախարարություն	«Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան» հիմնադրամ (համաձայնությամբ)	2023-2026 թթ.	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ տավարաբուծության, ոչխարաբուծության և այծաբուծության զարգացման ծրագրեր Շուրջ՝ 763.2 մլն ՀՀ դրամ խեցգետնաբուծության զարգացման 2024-2026 թվականների ծրագիր Շուրջ՝ 897.0 մլն ՀՀ դրամ
		1.20 Փոքր և միջին «Խելացի» անասնաշենքերի կառուցմանը կամ	Պետական աջակցությամբ 2023թ.՝ 21, 2024թ.՝ 10, 2025թ.՝ 10,	Էկոնոմիկայի նախարարություն		2023 -2026 թթ.	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի

		վերակառուցմանը և դրանց տեխնոլոգիական ապահովմանն աջակցություն	2026թ.՝ 2 ժամանակակից տեխնոլոգիաներով հագեցած անասնաշենքերի կառուցման խթանում, ինչը կնպաստի կենդանիների պահվածքի պայմանների բարելավմանը՝ արդյունքում բարձրացնելով կենդանիների մթերատվության ցուցանիշները				Շուրջ՝ 469.9 մլն ՀՀ դրամ
		1.21 Ռեսուրսախնայող գյուղատնտեսության խթանում և զարգացում	Հողի անվար և նվազագույն մշակության տեխնոլոգիաների կիրառմամբ ցուցադրական տնտեսությունների առկայություն Ռեսուրսախնայող տեխնոլոգիաներ կիրառող գյուղացիական տնտեսությունների առկայություն և դրանց անհրաժեշտ տեխնիկական հագեցվածությամբ ապահովում	Էկոնոմիկայի նախարարություն	«Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան» հիմնադրամ (համաձայնությամբ)	2024-2026 թթ.	օրենքով չարգելված աղբյուրներ (միջազգային դոնոր կազմակերպություններ) Շուրջ՝ 179 մլն ՀՀ դրամ
		1.22 Գյուղատնտեսության ոլորտում սուբսիդավորման նոր մեխանիզմների մշակում և ներդրում	2023-2024թթ. սուբսիդավորման մեխանիզմների միջազգային փորձի ուսումնասիրում և առնվազն 1 նոր մեխանիզմի մշակում, 2024-2026թթ. սուբսիդավորման առնվազն 1 նոր մեխանիզմով պետական աջակցության տրամադրում գյուղատնտեսությունում տնտեսավարողներին	Էկոնոմիկայի նախարարություն		2023-2026 թթ.	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ Շուրջ՝ 30 մլն ՀՀ դրամ
2	Ապահովել սննդամթերքի անվտանգությունը	2.1 Սննդամթերքի անվտանգության ապահովման նպատակով HACCP (վտանգի վերլուծության և կրիտիկական կետերի հսկում) սննդի անվտանգության համակարգի կամ ISO 22000 ստանդարտի	Սննդամթերքի անվտանգության ապահովում	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Սննդամթերքի անվտանգության տեսչական մարմին Մասնավոր հատված	2023-2026 թթ.	ֆինանսավորում չի պահանջում

		ներդնման աջակցության ծրագրի մշակում					
		2.2 Սննդամթերքի անվտանգության ոլորտում ազգային ռեֆերենս լաբորատորիայի նշանակում	Սննդամթերքի անվտանգության ոլորտում ռեֆերենս լաբորատորիայի/լաբորատորի աների նշանակում	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Սննդամթերքի անվտանգության տեսչական մարմին	2023-2024 թթ.	ֆինանսավորում չի պահանջում
		2.3 Սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտների ռիսկերի գնահատման գիտական կենտրոնների նշանակում	Սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտների գիտականորեն հիմնավորված ռիսկերի վերլուծություն և դրանց հիման վրա որոշումների կայացում	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Սննդամթերքի անվտանգության տեսչական մարմին Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության գիտության կոմիտե «Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան» հիմնադրամ (համաձայնությամբ)	2023-2026 թթ.	ֆինանսավորում չի պահանջում
		2.4 Կենդանիների նույնականացման համակարգի ներդրում և բարելավում	Հանրապետության ամբողջ տարածքով ԽԵԿ-ի տեղաշարժի վերահսկում և հետագծելիության բարելավում, նախրի կառավարում և տոհմասելեկցիոն լայնածավալ աշխատանքների կազմակերպման համար նախադրյալների ստեղծում, կայուն անասնահամաճարակային իրավիճակ՝ կենդանիների և մարդկանց համար ընդհանուր վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելման նոր արդյունավետ համակարգի և հետագծելիության ապահովման նոր մեխանիզմի ներդրում:	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Սննդամթերքի անվտանգության տեսչական մարմին Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքներ ի նախարարություն Մարզպետարաններ	2023-2026 թթ.	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի Շուրջ՝ 1.2 մլրդ ՀՀ դրամ

			Նախատեսվում է 2023 թվականին՝ 686500, 2024 թվականին՝ 195400, 2025 թվականին՝ 195400, 2026 թվականին՝ 195400 հատ համարակալում				
		2.5 «ՀՀ-ում բրուցելոզի վերահսկման և վերացմանն ուղղված միջոցառումների կանխարգելման» ծրագրի մշակում	Խոշոր և մանր եղջերավոր կենդանիների, խոզերի բրուցելոզի դեմ պայքարի միջոցառումների իրականացումը հնարավորություն կընձեռի հնարավորինս նվազեցնելու կենդանիների և մարդկանց շրջանում բրուցելոզ հիվանդության դեպքերը, ինչպես նաև անվտանգ և որակյալ կենդանական ծագման մթերքի և հումքի ստացումն ու օգտագործումը: «Մեկ առողջություն» գաղափարի համատեքստում և սահմանված չափանիշներով գործադրել միասնական մոտեցումներով միջոցառումների ծրագիր, որոնք ուղղված կլինեն Հայաստանում բրուցելոզի դեմ պայքարին, հսկողությանը և կանխարգելմանը	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Սննդամթերքի անվտանգության տեսչական մարմին Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն Մարզպետարաններ	2023-2026 թթ	ֆինանսավորում չի պահանջում
		2.6 Անասնաբուժական դեղամիջոցների (հատկապես հակաբիոտիկների) շրջանառության վերահսկման մեխանիզմների ներդրում	Գործող անասնաբուժական դեղատներում անասնաբուժական դեղամիջոցների շրջանառության վերահսկողության նոր մեխանիզմների մշակման առաջարկությունների ներկայացում	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Սննդամթերքի անվտանգության տեսչական մարմին	2023-2026 թթ.	ֆինանսավորում չի պահանջում

		2.7 Բույսերի պաշտպանության միջոցառումների իրականացում	Բուսասանիտարական կայուն իրավիճակի ապահովում	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Սննդամթերքի անվտանգության տեսչական մարմին Մարզպետարաններ	2023-2026 թթ.	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի Ընդհանուր՝ 108.6 մլն ՀՀ դրամ
		2.8 Առավել վտանգավոր հիվանդությունների և վնասատուների բռնկումների վերաբերյալ արագ արձագանքման համակարգի ներդրում	Կլիմայի փոփոխությամբ պայմանավորված ռիսկերի կանխարգելման և կառավարման համակարգի մշակում և ներդնում, Ոլորտի մասնագետների կարողությունների բարելավում, Վտանգավոր հիվանդությունների և վնասատուների բռնկումների դեպքում դիմակայության բարձրացում	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Սննդամթերքի անվտանգության տեսչական մարմին	2023-2026 թթ.	ֆինանսավորում չի պահանջում
		2. 9 Կլիմայի փոփոխության պայմաններում հիվանդությունների և վնասատուների ներթափանցման և տարածման դեմ կանխարգելիչ միջոցառումներ	ՀՀ սահմանային կետերում իրականացվող վերահսկողության որակի բարելավում	Սննդամթերքի անվտանգության տեսչական մարմին	Էկոնոմիկայի նախարարություն	2023-2026 թթ.	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ (միջազգային դոնոր կազմակերպություններ) Ընդհանուր՝ 99 մլն ՀՀ դրամ
		2.10 Լաբորատորիաների ցանցի ստեղծման մեխանիզմների մշակում և անհրաժեշտ մարդկային ու տեխնիկական ռեսուրսների հստակ հատկորոշում՝ □ ներկա իրավիճակի, այդ թվում՝ մարդկային ու տեխնիկական ռեսուրսների գնահատում,	Լաբորատոր կարողությունների հզորացում և աշխատանքի որակի բարելավում	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Սննդամթերքի անվտանգության տեսչական մարմին Տեսչական մարմինների աշխատանքների համակարգման գրասենյակ	2023-2026 թթ.	ֆինանսավորում չի պահանջում

		□ բացերի գնահատում, կարիքների վերլուծություն, □ կարողությունների հզորացմանն ուղղված առաջարկությունների մշակում և ներկայացում					
3	Բարելավել պարենային անվտանգությունը և սնուցումը	3.1 Պարենային անվտանգության համակարգի զարգացման ռազմավարության և 2022-2026 թվականների գործողությունների ծրագրի հաստատում և իրականացում	Հաստատված պարենային անվտանգության համակարգի հետագա զարգացման ռազմավարություն և 2022-2026 թվականների գործողությունների ծրագիր	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Ներքին գործերի նախարարություն Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն	2023 թ. 2-րդ կիսամյակ (շարունա-կական)	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի, օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ, (միջազգային դոնոր կազմակերպություններ, մասնավոր հատված) Շուրջ՝ 10.9 մլրդ ՀՀ դրամ
4	Զարգացնել տեղական շուկաները և ավելացնել արտահանման հնարավորությունները	4.1 Հետբերքահավաքային կարողությունների հզորացում (օրինակ՝ սառնարանային տնտեսություններ, պահեստներ, լոգիստիկ կենտրոններ և այլն)	Տարատեսակ լոգիստիկ և շուկայավարման նպատակով հիմնված կենտրոններ (hubs)՝ առնվազն 2 հատ և ավելացված սառնարանային տնտեսություններ ու բարելավված կարողություններ	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն	2023-2026 թթ.	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ Շուրջ՝ 1.2 մլրդ ՀՀ դրամ
		4.2 Աշխարհագրական նշումների մասին օրենքի բարելավում և ավելի քան 10 անվանում հայկական աշխարհագրական նշումներով արտադրանքի գրանցում	Աշխարհագրական նշումների մասին բարելավված օրենքի միջոցով ոլորտային ասոցիացիաների ստեղծման խթանում և յուրաքանչյուր տարի 2-3 անվանում հայկական նշումներով արտադրված և գրանցված արտադրանք	Էկոնոմիկայի նախարարություն	«ՀՀ խաղողա-գործության և գինեգործության» հիմնադրամ (համաձայնությամբ) Ոլորտային միություններ և ասոցիացիաներ (համաձայնությամբ)	2023-2026 թթ.	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
		4.3 Բույսերի սորտերի պահպանության	Տեղական սելեկցիայի և սերմնաբուծության	Էկոնոմիկայի նախարարություն		2023 թ.	ֆինանսավորում չի պահանջում

		միջազգային միությանը (UPOV) ՀՀ անդամակցության ապահովում	զարգացման համար նոր հնարավորությունների ստեղծում, մտավոր սեփականության պահպանության երաշխավորություն, ներդրումների աճ				
		4.4 Հայաստանի գինիների առաջխաղացում	Նվազագույնը 5 միջազգային ցուցահանդեսներին մասնակցություն, 50 և ավել տեղական և միջազգային մամուլում տպագրված հոդվածներ, 40 և ավել համտեսներ, շնորհանդեսներ Գինու արտահանման տարեկան նվազագույնը 30 % աճ	Էկոնոմիկայի նախարարություն	«ՀՀ խաղողա-գործության և գինեգործության» հիմնադրամ (համաձայնությամբ)	2023-2026 թթ. Շարունա-կական	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ Ծուրջ՝ 1.5 մլրդ ՀՀ դրամ
		4.5 ՀՀ արտահանման ռազմավարության և կից ճանապարհային քարտեզի մշակում և իրականացում	Հայրենական արտադրողների և արտադրանքի մրցունակության բարելավված մակարդակ, արտահանման ծավալների ավելացում, թիրախային շուկաներում վերհանված խոչընդոտների վերացում	Էկոնոմիկայի նախարարություն		ՀՀ վարչապետի աշխատա-կազմ ներկայացում 2023 թ. հոկտեմբերի 3-րդ տասնօրյակ	Պետական բյուջե (բնագավառի գծով համապատասխան տարվա համար նա-խատեսվելիք չափա-քանակների շրջա-նակներում) օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
		4.6 Տրանսպորտային փոխադրամիջոցների, մեքենասարքավորումների ձեռքբերմանը և կապիտալ շինարարության իրականացմանն աջակցություն	Փոխադրումների և լոգիստիկայի զարգացմանն աջակցություն	Էկոնոմիկայի նախարարություն		2023-2024 թթ.	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի Ծուրջ՝ 2.0 մլրդ ՀՀ դրամ
5	Զարգացնել մարդկային և ինստիտուցիոնալ կարողությունները գյուղատնտեսության ոլորտում	5.1 ՀՀ ԷՆ աշխատակիցների և գյուղացիական տնտեսությունների կարողությունների հզորացում գյուղատնտեսության	Մասնագիտական հմտությունների և տեխնիկական գիտելիքների (know-how) մակարդակի բարձրացում, մասնագիտացված դասընթացների	Էկոնոմիկայի նախարարություն		2023-2026 թթ.	օրենքով չարգելված աղբյուրներ Ծուրջ՝ 588 մլն ՀՀ դրամ

		ոլորտում առաջադիմական տեխնոլոգիաների ներդրման և կլիմայի փոփոխության համատեքստում	կազմակերպում 2023թ.՝ 20, 2024թ.՝ 80, 2025թ.՝ 80, 2026թ.՝ 80 քաղաքացու համար և իրազեկվածության մակարդակի բարձրացում՝ կլիմայի փոփոխության, դրա բացասական ազդեցության, ինչպես նաև բացասական ազդեցությունը մեղմող կամ կանխարգելող միջոցառումների վերաբերյալ				
		5.2 Մասնագիտական խորհրդատվական խմբերի ձևավորում և խորհրդատվական ծառայության տրամադրում գյուղացիական տնտեսավարողներին	Աջակցություն պետական գյուղատնտեսական արդիականացված խորհրդատվական ծառայությունների, երկու թվային ուսուցման ծառայությունների հարթակների ստեղծմանն ու գործարկմանը, աջակցություն ֆերմերների ուսուցման ծրագրի ընդլայնմանը	Էկոնոմիկայի նախարարություն		2023-2026 թթ.	օրենքով չարգելված աղբյուրներ Ծուրջ՝ 294 մլն ՀՀ դրամ
		5.3 Սերմնաբուծությամբ և սերմարտադրությամբ զբաղվող սուբյեկտների և տնտեսությունների մասնագիտական կարողությունների հզորացում	Սերմնաբուծությամբ և սերմարտադրությամբ զբաղվող սուբյեկտների և տնտեսությունների վերապատրաստված անձնակազմերի առկայություն: Սերմնաբուծությամբ և սերմարտադրությամբ զբաղվող տնտեսավարողների համար յուրաքանչյուր տարի (2023-2026 թթ.) 4 դասընթացների (առկա կամ հեռավար) կազմակերպում, ըստ մշակաբույսերի խմբերի՝ հացահատիկային, հատիկաընդեղեն, բանջար-բոստանային մշակաբույսերի և կերաբույսերի սերմնաբուծության առանձնահատկությունների,	Էկոնոմիկայի նախարարություն	«Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան» հիմնադրամ (համաձայնությամբ)	2023-2026 թթ.	օրենքով չարգելված աղբյուրներ (միջազգային դոնոր կազմակերպություններ) Ծուրջ՝ 20 մլն ՀՀ դրամ

			սերմնադաշտերի ագրոտեխնիկայի և ապրոբացիայի վերաբերյալ (յուրաքանչյուր խմբում՝ 10-15 մարդ): Մասնագիտական կարողությունների բարձրացման դասընթացների մասնակիցներին հավաստագրերի տրամադրում				
		5.4 Ռեսուրսախնայող գյուղատնտեսության վերաբերյալ գյուղացիական տնտեսությունների մասնագիտական կարողությունների հզորացում և իրազեկվածության բարձրացում	Ռեսուրսախնայող գյուղատնտեսության վերաբերյալ գյուղացիական տնտեսությունների մասնագիտական կարողությունների հզորացման և իրազեկվածության բարձրացմանն ուղղված դասընթացների իրականացում՝ ըստ գյուղատնտեսական գոտիների խմբավորման (4 խմբեր) և հիմնական մշակաբույսերի տեխնոլոգիական ընդհանրության: Արդյունքում կներկայացվեն հողի անվար և նվազագույն մշակության, ոռոգման արդիական, բույսերի պաշտպանության գործընթացում ԱԹՍ կիրառման տեխնոլոգիաները: Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանի ուսումնափորձնական տնտեսություններում, ըստ անհրաժեշտության, որպես գործնական ցուցադրություն յուրաքանչյուր տարի (2023-2026թթ.) գարնանը 1 հա-ի վրա դրանց իրականացման տարբերակների ներկայացում: Գյուղատնտեսական միևնույն հողատարածքի բազմակի օգտագործման	Էկոնոմիկայի նախարարություն	«Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան» հիմնադրամ (համաձայնությամբ)	2023-2026 թթ.	օրենքով չարգելված աղբյուրներ (միջազգային դոնոր կազմակերպություններ) 43.6 մլն ՀՀ դրամ

			տեխնոլոգիաների ներկայացում տարբեր վեգետացիոն ժամանակահատված ունեցող մշակաբույսերի կիրառմամբ: Յուրաքանչյուր տարի (2024-2026 թթ.) մեկական դասընթացի կազմակերպում				
		5.5 «Գյուղատնտեսական գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի մշակում	Գյուղատնտեսության ոլորտում իրավահարաբերությունների կարգավորման նախադրյալների ստեղծում, Գյուղատնտեսական գործունեության մասին ՀՀ օրենքի նախագծի առկայություն	Էկոնոմիկայի նախարարություն		2024 թ. դեկտեմբերի 3-րդ տասնօրյակ	օրենքով չարգելված աղբյուրներ
6	Աջակցություն գյուղական համայնքների կայուն զարգացմանը	6.1 Ագրոպարենային համակարգում ժամանակակից հմտությունների և կարողությունների զարգացում գյուղական բնակավայրերի պատանիների և երիտասարդների համար	Էկոնոմիկայի նախարարության կողմից ՀՀ մարզերում պատանիների և երիտասարդների շրջանում գյուղատնտեսական գործունեության և համապատասխան կրթության գրավչության բարձրացման նպատակով նրանց համար մասնագիտական կողմնորոշման դասընթացների, սեմինարների անցկացման կազմակերպում՝ նախարարության և ուսումնական հաստատությունների համապատասխան մասնագետների ներգրավմամբ (2024թ. շուրջ 10 սեմինար)	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Գյուղատնտեսական և գյուղատնտեսական մասնագիտություննե-րով ուսուցում իրականացնող նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություններ «Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան» հիմնադրամ (համաձայնությամբ)	2024-2026 թթ. շարունա-կական	Ֆինանսավորում չի պահանջվում
7	Խթանել թվային գյուղատնտեսությունը և տեխնոլոգիական նորարարությունները	7.1 Գյուղատնտեսական աջակցության ծրագրերի իրականացման ընթացակարգի թվայնացում	Մշակել տեխնիկական առաջադրանք՝ միասնական հարթակի/բջջային հավելվածի ստեղծման համար, որի միջոցով տնտեսավարողները հնարավորություն կունենան ներկայացնել	Էկոնոմիկայի նախարարություն Կադաստրի կոմիտե	Բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարություն	2024 թ. հունիսի 3-րդ տասնօրյակ	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի

			գյուղատնտեսության ոլորտի պետական օժանդակության ծրագրերին մասնակցության էլեկտրոնային դիմում՝ կցելով ծրագրով պահանջվող անհրաժեշտ տեղեկատվությունը, փաստաթղթերը և հողամասի տեղադիրքը (ինչը հնարավորություն կտա տեսնել ծրագրերով հողամասին ներկայացվող պահանջներին համապատասխանությունը (օրինակ՝ չափերի և ձևի, տարածում հողի ագրոքիմիական անալիզի արդյունքների և այլ տեղեկատվության համապատասխանություն իրականությանը), ինչպես նաև՝ տեղում իրականացվող մոնիթորինգի փաստաթղթերի և այլ տեղեկատվության գեներացում համապատասխան շտեմարաններում՝ ինքնաշխատ հաշվետվությունների կազմման հնարավորությամբ Պահանջվող ծրագրային ապահովման մշակում և շարունակական սպասարկում			2024-2026 թթ. Շարունա-կական	օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ Շուրջ՝ 50 մլն ՀՀ դրամ
		7.2 Գյուղատնտեսությունում տնտեսավարողների հաշվառման համակարգի ստեղծում և վարում	Գյուղատնտեսությունում տնտեսավարողների վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքագրում, հաշվառման համակարգի առկայություն	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Արդարադատության նախարարություն	2024-2026 թթ.	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

							30 մլն ՀՀ դրամ
		7.3 Գյուղատնտեսությանն առնչվող թեմատիկ շերտերի ստեղծում, վարում և ընդլայնում, ինտեգրում Կադաստրի կոմիտեի կողմից վարվող ազգային գեոպորտալին	Գյուղատնտեսության թեմատիկ շերտերի առկայություն	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Կադաստրի կոմիտե Բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարություն	2023-2026 թթ.	Ֆինանսավորումն ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ծրագրի օրենքով չարգելված աղբյուրներ 40 մլն ՀՀ դրամ
		Հաշվետվողականության ապահովում և ռազմավարության հաշվետվության ներկայացում ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ	Յուրաքանչյուր տարի հաշվետվության ներկայացում ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ՝ հիմք ընդունելով ՀՀ վարչապետի 30.12.2021 թ. N 1508-Լ որոշմամբ հաստատված՝ «Պետական եկամուտների և ծախսերի վրա ազդեցություն ունեցող ռազմավարական փաստաթղթերի մշակման, ներկայացման և հսկողության իրականացման մեթոդական հրահանգի» 5-րդ կետի 7-րդ ենթակետը	Էկոնոմիկայի նախարարություն		2024-2026 թթ.	ֆինանսավորում չի պահանջում

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ
ՂԵԿԱՎԱՐ

Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

20.07.2023
ՀԱՎԱՍՏՎԱԾ Է ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹՅԱՄԲ